

EMERGO: 'DE DOCHTER VAN TWEE MOEDERS'



'Bestaat er helemaal geen loge in Zeeland waar vrouwen terecht kunnen?', vroeg een Broeder van de masculiene Orde van het Grootoosten van België aan Marianne, een Belgische Zuster, tijdens een bijeenkomst in Breskens van de Broederkring Vorsterman van Oyen. (*)

Even ter verduidelijking: deze Broederkring is in 1989 opgericht door Broeders van het Grootoosten van België uit verschillende Belgische loges, om de vrijmetselarij eerst in Zeeuws-Vlaanderen en later in heel Zeeland, bekendheid te geven.

Volgens Hoofdstuk 1 van de Statuten:

'De Kring heeft als doel een ontmoetings- en reflectieplaats te zijn voor haar leden. Zij bevordert de ontplooiing van de maçonnieke principes, de uitwisseling van ideeën en nuttige informatie, maar vooral de samenhangigheid'.

Men hoopte op aanwas van leden uit het Zeeuwse, maar het sloeg nauwelijks aan bij de bevolking. De Broederkring werd steeds meer een ontmoetingsplaats van mannen-leden uit België en Zeeuws-Vlaanderen, maar langzamerhand kreeg men ook bezoek van Zusters en Broeders van de Gemengde Orde 'Le Droit Humain' uit België en Nederland en met name uit Den Haag van de loge 'Georges Martin 1'. Er werden interessante bouwstukken gebracht en vooral wat de saamhangigheid betraf, kwam men aan zijn trekken door de gezamenlijke maaltijd na afloop. Maar het streven om in Zeeland loges op te richten, liep nog op niets uit.

DE VRAAG

In deze sfeer werd ruim tien jaar geleden de vraag gesteld over een loge in Zeeland waar ook vrouwen terecht kunnen.

Zuster Marianne, zelf een geboren Zeeuwse en al jaren woonachtig in België en lid van de loge 'Baken' van de Gemengde Orde 'Le Droit Humain' in Gent/België, had zich ook al hierover verwonderd en meerderen met haar.

Het dichtste bij was een gemengde loge in Dordrecht, en dat is te ver. In België zijn direct over de grens met Zeeland, diverse loges in Brugge, Gent, St. Niklaas, maar die zijn onderdeel van de Belgische Federatie van 'Le Droit Humain' (LDH). En dan is er nog de Vrouwengrootloge van België (VGLB).

De vraag zette haar aan het denken. Kunnen we vanuit de Gemengde Vrijmetselarij iets van de grond krijgen in Zeeland? Dat zal dan een loge moeten zijn die behoort tot de Nederlandse Federatie, maar wel opgericht in samenwerking met de Belgische Zusters en Broeders. Een internationale loge dus!

VRIENDSCHAP

Tussen de Werkplaatsen 'Georges Martin 1', den Haag en 'Baken', Gent was een hechte vriendschap gegroeid, al sedert de oprichting van deze laatste Loge in 1975, vooral tussen de Zusters Marianne/Gent en Jacqueline/den Haag. Jaarlijks waren er contacten, gemeenschappelijke zittingen in Gent of den Haag, en dat mondde uit in een Maçonnieke jumelage tussen beide loges. Zo kwam het ook dat Jacqueline en Marianne de koppen bij elkaar staken: kan er iets gedaan worden aan die lacune?

OP WEG

Men sloeg de handen ineen op 31 maart 2000, bij de viering van het 25jarig bestaan van Baken. Het waren de Zusters Jacqueline, Sonja, Els, Inge, Marianne en Broeder Luc. In een klein vergaderzaaltje van het logegebouw in Gent, en er werden verschillende mogelijkheden voorgesteld en kritisch bekeken.

De Broederkring Vorsterman van Oyen bleek eigenlijk dé uitkomst te bieden; een prettige, warme en steunende haven, waar intussen allen lid van waren geworden. De plannen werden besproken met de Broeders Marc en Willy van de loge 'La Flandre', van het Grootoosten in Brugge, en Broeder Marc was meteen enthousiast om daadwerkelijk mee te denken over de opzet van een loge in Zeeuws-Vlaanderen.

Zo werd dan ook een eerste werkgroep samengesteld, zeer noodzakelijk, want de oprichting van een loge met Nederlanders én Belgen gaat niet zo vlot, maar iedereen was er wel van overtuigd dat de nieuwe loge een internationale loge moest zijn, zoals ook de Maçonnieke grondwet en de principes van de Internationale Orde der Gemengde Vrijmetselarij 'Le Droit Humain' het internationale karakter voorstaan.

ZOEKEN

De eerste jaren had de werkgroep te maken met veel ups en downs: kon het wel, of kon het niet? Wat zou de reactie zijn van de Opperraad in Parijs, wat zouden de Nederlandse Federatie en de Belgische Federatie voor commentaar hebben? Er is heel veel gepraat, van gedachten gewisseld, soms getwijfeld, maar de wil om een loge op te richten voor mannen én vrouwen stond recht overeind.

De samenkomsten bleven heel plezierig. Zuster Inge maakte het mogelijk bij haar thuis (toen nog in Terneuzen) te vergaderen. Later werd dat café De Zwaan (IJzendijke), met tussendoor ook nog een zonnige dag aan het water in Arnemuiden. Unaniem koos de werkgroep voor de naam: "Emergo", naar de Zeeuwse leuze: Luctor et Emergo. Ook de werkgroep worstelde tegen de stroom in om boven te komen. Zuster Marianne, docent beeldende kunst, ontwierp een zeer toepasselijk logo: een passer die omhoog rijst uit de golven.

EVENWICHT

Na zorgvuldige voorbereiding van ongeveer 3 jaar, waren 'spelregels' opgesteld en een eigen ritueel uitgekozen en aangepast. De eerste en belangrijke stap was toen de oprichting van een Driehoek, onder de Nederlandse Federatie van LDH. De naam stond vast en er waren ook zes stichters, keurig verdeeld in 3 Belgen en 3 Nederlanders die allemaal iets hadden met Zeeland. Het waren de Zusters Jacqueline, Sonja, Els, Marianne en de Broeders Marc en Luc.

Bestuursleden en functionarissen om de loge te leiden, waren snel gevonden. Onder hen was Zuster Jacqueline die de moker ging hanteren, zij werd de eerste Voorzittend Meester. Bovendien hebben de stichters veel aandacht besteed aan de beginselverklaring. Een wijs besluit, want samenwerken tussen twee verschillend gegroeide Maçonnerieën is niet vanzelfsprekend. Het vraagt goede afspraken, wederzijds begrip en inlevingsvermogen, en vooral het loslaten van de eigenheid van iedere loge apart, om tot een nieuwe eenheid te komen.

VERSCHILLEN

Enkele voorbeelden: er is bij de Belgische loges behoefte en nood aan uiterste discretie, er is ook de historisch verklaarbare huiver voor godsdiensten, maar ook een grote behoefte aan broederlijkheid, warmte, broedermalen, enz. Anderzijds is er ook het Nederlandse streven naar innerlijke verdieping, naar Maçonnieke traditie, naar historische achtergrond. Lidmaatschap van een godsdienst, mits niet orthodox, is geen belemmering om lid te kunnen worden van een loge. En publiciteit bijvoorbeeld is voor Nederland geen probleem, voor de Belgen wel, waar geheimhouding over het vrijmetselaarschap naar buiten toe, een noodzaak is.

DRIEHOEK

Op 10 april 2002 diende Zuster Jacqueline bij de Grootcommandeur in den Haag een verzoek in tot oprichting. Uiteindelijk kreeg het bestuur het fiat op 2 mei 2002. En op 20 oktober van datzelfde jaar, ruim 7 jaar geleden, werd de Driehoek 'Emergo' geïnstalleerd door de beide 'moeders', de Loges 'Georges Martin I', den Haag en 'Baken', Gent. Het was een heel feestelijk gebeuren dat begon met een Belgisch-Nederlandse boottocht van Gent naar Terneuzen, een plechtige installatie, een overrompelende drukte in Spui. Hier, onder de rook van Terneuzen, vond 'Emergo' een echt thuis, naast de molen in een voormalig kerkje. Het is de huisvesting van de loge 'l'Amitié Sans Fin' van het Grootoosten van Nederland, die de loge-in-oprichting permanent onderdak verschafte.

AANWAS

Heel vlug al, in die eerste fase, kreeg de Driehoek uitbreiding door de toelating van enkele broeders van het Grootoosten van Nederland en

België, die zich aansloten bij 'Le Droit Humain' en Broeders en Zusters van de Belgische Federatie, die naast hun eigen loge, ook lid werden bij 'Emergo' en op veler gebied de jonge aanwas van dienst waren, met b.v. het lenen van werktuigen, het verzorgen van de muzikale omlijsting en de financiële steun die vooral van de Broederkring Vorsterman van Oyen rijkelijk vorm aannam. De Broederkring was bijzonder verheugd dat het met 'Emergo' toch gelukt was een gemengde loge op te richten in Zeeland. Nog veel andere leden volgden in de jaren daarna; sommigen verhuisden en werden uiteraard node gemist.

FEEST

Doordat in de Zeeuwse kranten diverse malen aandacht is gevraagd en ook gekregen voor de oprichting van een loge voor VROUWEN EN MANNEN in Zeeuws-Vlaanderen en de organisatie zich op deze wijze heeft kunnen profileren, kreeg 'Emergo' bekendheid en kwamen belangstellenden zich melden.

Het hoogtepunt vormde de inwijding tot leerling, op zondag 2 februari 2003 van vier belangstellenden, allen uit Zeeland.

'Emergo' kan dan echt vooruit; met voorzichtige stappen naar een Maçonniek thuis in Zeeland, waar mannen én vrouwen, van waar ook, een levend bewijs willen leveren van de universaliteit van de Vrijmetselarij.

EINDELIJK LOGE

De uitreiking van het definitief Charter vond plaats op 13 februari 2005, onder grote belangstelling. Vanaf nu was 'Emergo' een echte Loge! Niet alles is hierbij gezegd; de mooie belevingen, maar ook de moeizame momenten zijn er nog steeds. Het zoeken naar evenwicht en harmonie tussen twee in eigen sfeer gegroeide loges, is een moeilijke maar grootse uitdaging, die tot een bloeiende eenheid kan leiden.

Terneuzen, november 2009

(*) George Auguste Vorsterman van Oyen (1836-1915). Hij behaalde akten Engels, wis- en natuurkunde, landbouwkunde en hoofdakte onderwijs en was bevoegd in Hoogduits en Frans. Was Hoofd Openbare School in Aardenburg van 1859-1901. Een idealist, vrijdenker, die streefde naar gelijkheid in onderwijs en maatschappij en heeft zeer veel betekend vooral voor Zeeuws-Vlaanderen. Een mens om trots op te zijn.